

1. Testa nosaukums – KORTIZOLS**2. Angļu val. – Cortisol****3. Īss raksturojums**

Kortizols ir glikokortikoīds, ko sekretē virsnieru garozas zona fasciculata.

Kortizola izdali regulē adrenokortikotropais hormons (AKTH). Kortizola izdale asinīs ir saistīta ar diennakts ritmu, maksimālo koncentrāciju sasniedzot naktī un minimālo vakarā.

Glikokortikoīdi piedalās daudzās organisma fizioloģiskajās funkcijās, pielāgojot organismu apkārtējās vides ietekmei un stresa faktoriem.

Ietekmē ogļhidrātu maiņu – stimulē glikoneoģenēzi, samazina glikozes utilizāciju audos. Piedalās ūdens – elektrolītu līdzsvara uzturēšanā, ir pretiekaisuma aktivitāte – samazina fibroblastu aktivitāti, samazina asinsvadu caurlaidību.

4. Metode

Imūnķīmiska luminescence.

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums – sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta).
24 stundu urīns bez konservanta.
- Asiņu, urīna uzglabāšanas laiks:
Istabas temperatūrā (+15°C – +24°C) – 24 stundas.
Ledusskapī (+2°C – +8°C) – 7 dienas.
- Izmeklējamais materiāls – serums, 24 stundu urīns.

6. Referentās vērtības

Plkst. 5.00 – 10.00	138 – 690 nmol/L
Vakarā	~50% no rīta vērtībām
24 stundu urīnā	<138 nmol/L

7. Ietekmējošie faktori

↑ Estrogēni, amfetamīns, kortikotropīns, etanols, kortikosteroīdi, perorālie kontraceptīvie preparāti, spironolaktons, vazopresīns, grūtniecība, akūtas slimības, stipras sāpes, cukura diabēts.

↓ Beklometazons, danazols, deksametazons, levadopa, morfīns, fentoīns.

8. Novirzes no normas

↑ Kušinga sindroms, virsnieru adenoma, karcinoma, hipertireoīdisms, stress (trauma, ķirurģiska iejaukšanās), aptaukošanās.

↓ Adisona slimība, virsnieru hiperplāzija, atrofija, hipopituitārisms.